

વ્યર્થ સંકલ્પોથી મુક્તિની એક યુક્તિ

અ.કુ. પ્રોફ. પ્રફુલચંદ્ર શાહ (નડીઆદ)

આખુ ખાતે આવેલા બ્રહ્માકુમારીના મુખ્યાલયના શાંતિવન સંકુલમાં દર વર્ષે એપ્રિલ માસમાં રાષ્ટ્રીય કક્ષાની વાર્ષિક મિટીંગનું આયોજન થાય છે. આ મિટીંગમાં આખા વર્ષ માટે સ્વઉન્નતિ તેમજ ઈશ્વરીય સેવાઓની વિવિધ યોજનાઓ પર વિચાર વિમર્શ કરી નિર્ણયો લેવામાં આવે છે. દર વર્ષે આ મિટીંગમાં ભાગ લેવાનું સૌભાગ્ય મને પ્રાપ્ત થયેલું છે. છેલ્લે જ્યારે હું ૨૦૧૨ ની મિટીંગમાં ગયો ત્યારે મિટીંગના પ્રથમ દિવસે જ સ્વઉન્નતિ વિષે ચર્ચા કરવામાં આવી. ચર્ચાના મુખ્ય મુદ્દામાં સંપૂર્ણ બનવા માટે પુરુષાર્થમાં તીવ્રતા લાવવી, વ્યર્થ સંકલ્પોથી મુક્ત થવું, ડબલ લાઈટ ફરિસ્તાપનની અવસ્થા અને જ્વાલામુખી યોગ કેન્દ્ર સ્થાને હતાં.

આ ચર્ચાઓથી હું ખુબ પ્રભાવિત થયો તેમજ મને ખુબ પ્રેરણા મળી. મેં મનોમન નક્કી કર્યું કે આ વર્ષે આ ચારે બાબતો પર વિશેષ પુરુષાર્થ કરી આગળ વધવું અને તેમાં પણ સર્વ પ્રથમ વ્યર્થ સંકલ્પોથી મુક્ત થવું છે. છેલ્લાં બે-ત્રણ વર્ષથી બાબા પણ ઘણી અવ્યક્ત વાણીઓમાં વારંવાર કરી રહ્યા છે કે, બાળકો ભલે તમે વિકારી વિચારો તેમજ નકારાત્મક વિચારોથી મુક્ત થયા છો પરંતુ હજુ તમે વ્યર્થ સંકલ્પોથી મુક્ત નથી. આ વ્યર્થ સંકલ્પો તમારા પુરુષાર્થમાં વિઘ્નરૂપ બની, તમને સંપૂર્ણ (Complete) બનવા દેતા નથી. જો કંપલીટ બનવું હોય તો વ્યર્થ સંકલ્પોથી મુક્ત બનો. વ્યર્થ સંકલ્પોથી મુક્ત થવા બાબાએ પુરુષાર્થની અનેક યુક્તિઓ બતાવી છે. તેમાંની એક યુક્તિ અપનાવાથી મને ખૂબ ફાયદો થયો છે.

Complete શબ્દના ‘C’ પરથી મને ‘C’ થી શરૂ થતાં બીજા પાંચ શબ્દો યાદ આવ્યા અને મનોમન નક્કી કર્યું કે આ પાંચ શબ્દોથી દુર રહેવું. મે પ્રયાસ કર્યો અને મને ફાયદો થયો. આ પાંચ શબ્દો છે.

- (૧) No Comparison : તમારી તુલના બીજા સાથે ન કરો.
- (૨) No Competition : કોઈની સાથે ખોટી સ્પર્ધા ન કરો.
- (૩) No Complain : ફરિયાદ થી દુર રહો.
- (૪) No Criticism : કોઈની ટીકા કરવાથી દુર રહો.
- (૫) No Correction : કોઈને સુધારવા માટેની ટકોરથી દુર રહો.

આવો આપણે થોડું વિસ્તારથી સમજીએ.

(૧) No Comparison : તમારી તુલના બીજા સાથે ન કરો.

આપણે આપણી તુલના બીજા સાથે કરીએ છીએ ત્યારે ત્રણ પ્રકારની માનસિક વિકૃત્તિઓની સંભાવના ઉભી થાય છે.

- (૧) ગુરૂતા ગ્રંથી (Superiority Complex)
- (૨) લઘુતા ગ્રંથી (Inferiority Complex)
- (૩) ઈર્ષ્યા (Jealousy)

ગુરૂતા ગ્રંથી વાળો વ્યક્તિ બીજા કરતા પોતાને વધારે સારો માને છે. જેને કારણે તેનામાં અનેક પ્રકારના અહંકાર ઉત્પન્ન થાય છે. તેના આ અહંકારને પોષવા માટે તેના મનમાં વ્યર્થ સંકલ્પોનું ચક્ર ચાલુ થઈ જાય છે. અહંકારી વ્યક્તિ ઘણા પ્રકારના ભયથી પીડાતો હોય છે. તેમાં ત્રણ પ્રકારના ભય મુખ્ય છે.

- (૧) Fear of Failure : નિષ્ફળ ન થઈ જવાય તેનો ભય.
- (૨) Fear of Rejection : કોઈ તેને નકારે નહીં તરછોડે નહીં તેનો ભય.
- (૩) Fear of Lossing : કશું પણ ગુમાવું ન પડે તેનો ભય.

આ પ્રકારના ભયથી પીડાવાના કારણે તેના વ્યર્થ સંકલ્પોની માત્રા ઘણી ઉંચી હોય છે.

લઘુતા ગ્રંથી વાળો વ્યક્તિ પોતાને બીજા કરતા ઉતરતો, ઓછી ક્ષમતા અથવા આવડત વાળો, કમજોર સમજે છે. અને તેને કારણે હતાશા, નિરાશાથી પીડાતો હોય છે. ઉમંગ, ઉત્સાહનો તેનામાં અભાવ હોય છે. આવી નકારાત્મક વૃત્તિઓને કારણે તે વ્યર્થ સંકલ્પોથી ગ્રસ્ત રહે છે.

ઈર્ષ્યા અથવા ઈર્ષ્યાનો ભાવ ઉત્પન્ન થવાનું મૂળ કારણ પણ તમે કરેલી બીજા સાથેની તમારી તુલના જ છે. બીજાની ઉપલબ્ધીઓની ઈર્ષ્યા કરવાથી વ્યક્તિ નકારાત્મક તેમજ વ્યર્થ વિચારોના વમળમાં ફસાય છે. ક્યાં તો તેને પાડી દેવામાં અથવા એનકેન પ્રકારે તેનાથી આગળ નીકળી જવાના પેંતરા રચવામાં તેનું મન વ્યસ્ત થઈ જાય છે. ઈર્ષ્યા એક આગ સમાન છે, તેમાં દાઝવા સિવાય કશું જ હાથ લાગતું નથી.

બાબાએ આપણને સ્પષ્ટ સમજાવ્યું છે કે, તમે આ વિશ્વ નાટકમાં અદ્વિતીય (Unique) છો. તમારા સમાન વિશ્વમાં અન્ય કોઈ નથી તમે જે વિવિધ ક્ષમતાઓનો સમન્વય ધરાવો છો, તેવી ક્ષમતાઓનો સમન્વય અન્ય કોઈ વ્યક્તિમાં નથી. દરેક આત્માનો પાર્ટ વિશિષ્ટ છે, તમે તમારા પાર્ટથી સંતુષ્ટ રહો. મેં જ્યારથી મારી તુલના

બીજા સાથે કરવાનું બંધ કરી મારી ક્ષમતા, વિશેષતા કે અનુભવ પ્રમાણે લૌકિક કે અલૌકિક માં બાબાની શ્રીમતને ધ્યાનમાં રાખી, બાલક સો માલીક બની કાર્ય કરવાનો પ્રયાસ કર્યો ત્યારથી વ્યર્થ સંકલ્પોની માત્રામાં ઘટાડો અનુભવ્યો છે.

(૨) No Competition : કોઈની સાથે ખોટી સ્પર્ધા ન કરો.

જ્યારે બે કે તેનાથી વધુ વ્યક્તિઓ એકજ ધ્યેયને, જે એક બીજામાં વહેંચી શકાય તેમ નથી, લડી લઈને પણ પ્રાપ્ત કરવા ઈચ્છુક બને છે, ત્યારે સ્પર્ધા અથવા સ્પર્ધાનો ભાવ ઉત્પન્ન થાય છે. જીવનમાં દરેક વ્યક્તિને સમયાંતરે કોઈને કોઈ સ્પર્ધાનો સામનો કરવો પડે છે. જીવનમાં સ્પર્ધા કરવી સારી છે કે ખરાબ તે વિષે જો વિચારીએ તો આપણી સામે તેના સારા તેમજ ખરાબ બંને પાસા આવશે. પરંતુ મનોવિજ્ઞાનની દૃષ્ટિએ મોટાભાગના વ્યક્તિઓની આજે જે મનોદશા છે તેના સંદર્ભમાં સ્પર્ધાના ફાયદા કરતા નુકસાન વધુ દેખાય છે.

સ્પર્ધા સ્વસ્થ્ય તેમજ ખેલદિલીપૂર્વકની હોય તો ફાયદા કારક નીવડે છે. સ્પર્ધા વ્યક્તિને ધ્યેય પ્રાપ્તિની માટે સખત પરિશ્રમ કરવા પ્રોત્સાહિત કરે છે, વ્યક્તિના સ્વમાન (Self Esteem), તેમજ આત્મવિશ્વાસમાં વધારો કરે છે, તેમજ સફળતા કે નિષ્ફળતાની સ્થિતિમાં કેમ વર્તવું તે પણ શીખવે છે પરંતુ મોટે ભાગે સ્પર્ધાનું આજનું સ્વરૂપ, સ્વસ્થ તેમજ ખેલદિલી પૂર્વકની સ્પર્ધાને બદલે ગળાકાપ, બીજાને પાડી દેવાની વૃત્તિવાળું, કોઈપણ ભોગે જીતોની વૃત્તિ વાળું છે. આવી સ્પર્ધા ખાસ કરીને માનસિક રૂપે ઘણું નુકસાન કરે છે. આવી સ્પર્ધા વ્યક્તિને સતત દબાવમાં રાખે છે, લડવાનો ભાવ ઉત્પન્ન કરે છે, બીજાને નીચો દેખાડવાની, નીચો પાડી દેવાની, છલકપટ કરવાની વૃત્તિ પેદા કરે છે. સ્પર્ધામાં મેળવેલી જીત બાદ મોટે ભાગે સ્વમાનને બદલે મિથ્યા અહંકાર ઉત્પન્ન થાય છે. સ્પર્ધાથી તનાવ તેમજ વ્યગ્રતા વધે છે. હારની પરિસ્થિતિમાં નિરાશા-હતાશા પેદા થાય છે. આવી પરિસ્થિતિમાં આપણે સારા સંકલ્પોની આશા કેવી રીતે રાખી શકીએ ?

બાબાએ આપણને જ્ઞાનની એટલી સુંદર સમજ આપી છે કે જો આપણે નીચેના જ્ઞાનના મુદ્દાને ધ્યાનમાં રાખીશું તો આપણે કદી ખોટી સ્પર્ધામાં પડીશું નહીં અને વ્યર્થ સંકલ્પોથી દુર રહીશું.

“ પાના થા સો પા લિયા, અબ કયા બાકી રહા”

બાબાનું આ મહાવાક્ય દરેક બ્રહ્મણને સંતુષ્ટમણિ બનવા માટે પુરતું છે. જે કાંઈ પ્રાપ્ત કરવાની ઈચ્છા હતી, જે કાંઈ બનવાની ઈચ્છા હતી, જે કાંઈ કરવાની ઈચ્છા હતી તે

બધી જ ઈચ્છાઓ બાબાએ જ્યાં પુર્ણ કરી હોય ત્યાં સ્પર્ધાનું કોઈ સ્થાન રહેતું જ નથી. મુરલીનું આ ગીત પણ યાદ કરો “ તુમ્હે પાકે હમને જહાં પા લીયા હૈ, જમી તો જમી આસમાન પા લીયા હૈ. ”

બાબા કહે છે દરેક આત્માની વિશેષતાઓને જુઓ અને તેની વિશેષતા પ્રમાણે તેને આગળ કરો. કદાચ તમારી આવડત કે અનુભવ વધારે હોય તો પાછળ રહી તેને મદદ કરો. પરંતુ બધાને પાછળ રાખી એન કેન પ્રકારેણ આગળ રહેવાની, હંમેશા ‘હાઈલાઈટેડ’ રહેવાની વૃત્તિને સમાપ્ત કરો.

ઈશ્વરીય સેવાની વાત કરીએ તો સેવાનું ક્ષેત્ર એટલું વિશાળ છે કે આપણે ઘણું કરવાનું બાકી છે અનેક વિશેષતા વાળી અનેક વ્યક્તિઓની બાબાની યજ્ઞસેવામાં જરૂરત છે. જ્યાં ૧૦ નિર્વેરભાઈ કે રમેશભાઈ, ૧૦ જાનકી દાદી કે ગુલજાર દાદી, ૧૦ શિવાનીબેન કે ઉષાબેનની જરૂર છે ત્યાં એક એક જ છે. આવી પરિસ્થિતિમાં ઈશ્વરીય સેવામાં સ્પર્ધાને કોઈ સ્થાન જ નથી. તમારે શું કરવું છે ? કેટલું કરવું છે ? કેવી રીતે કરવું છે ? તે બાબામાં નિશ્ચય રાખી નક્કી કરો. એક નહિં અનેક તક તમારી સામે પડેલી છે. ખેડયા વગરના ઘણા ખેતરો ખાલી પડયા છે, જેટલું ખેડી લેવું હોય તેટલું ખેડી લો.

બેસ્ટ સેલર બુક “ સેવન હેબીટ્સ ઓફ હાઈલી ઈફેક્ટીવ પીપલ ” લખનાર સ્ટીફન કોવીના શબ્દોમાં “ Win -loose ”ને બદલે Win-Win અથવા loose win Paradigm ને અપનાવો અને વ્યર્થ સંકલ્પોથી દુર રહો.

(૩) No Criticism : કોઈની ટીકા કરવાથી દુર રહો.

ટીકા બે પ્રકારની છે. નકારાત્મક (Negative Criticism) અને રચનાત્મક ટીકા (Constructive Criticism), દુષ્ટભાવ, દ્વેષભાવ, ઈર્ષાભાવથી કરેલી ટીકા તેમજ બીજાને નીચા પાડવાની, નિતી ભ્રષ્ટ કરવાની, તેના ઉત્સાહને તોડી પાડવાની દૃષ્ટીથી કરેલી ટીકા નકારાત્મક ટીકા છે. આ પ્રકારની ટીકા, ટીકા કરનારને તેમજ ટીકાનો ભોગ બનનાર બંનેને, નુકસાન કર્તા છે. નિષ્કામ, નિસ્વાર્થ, પ્રેમ ભાવથી કરેલી ટીકા, તેમજ બીજાના હિત માટે, બીજાને પ્રોત્સાહિત કરવા માટે, બીજાના ઉમંગમાં વધારો કરવા માટે કરેલી ટીકા સકારાત્મક કે રચનાત્મક ટીકા છે. આ પ્રકારની ટીકા કરવા માટે ઉંડી સમજ તેમજ અનુભવની જરૂરત છે. મોટાભાગે આપણી ટીકાનું સ્વરૂપ નકારાત્મક હોય છે, જે વ્યર્થ સંકલ્પો ઉત્પન્ન કરે છે.

ટીકાકાર વ્યક્તિની ટીકા કરવાની આદત માટે મહદ્ અંશે તેનો નકારાત્મક દષ્ટિકોણ જવાબદાર છે. ઈશ્વરીય જ્ઞાનના આધારે અત્યારે વિશ્વની બધી જ આત્માઓ પોતાની તમોપ્રધાન અવસ્થામાં છે. દરેક વ્યક્તિના સંસ્કાર, સ્વભાવ, દષ્ટિકોણ, વૃત્તિમાં નકારાત્મકતા વધુ છે. મનોવિજ્ઞાન પણ આ વાતને સમર્થન આપે છે. વર્તમાન સમયે વ્યક્તિનું ઉપલબ્ધ વ્યક્તિત્વ (Adaired Personality) 80 % પણ વધુ નકારાત્મક થઈ ચુક્યું છે. તેને કારણે તે દરેક વ્યક્તિને પરિસ્થિતિને કે બાબતને પ્રથમ નકારાત્મક દષ્ટિથી જુવે છે. દા. ત. કોઈ વ્યક્તિએ તેને કરેલા દશ કાર્યો માંથી નવ કાર્યો સારી રીતે પાર પાડ્યા હોય અને એક કામ તેની ભૂલને લીધે, કે બેધ્યાન પણાને લીધે કે કોઈ કમીને કારણે યોગ્ય રીતે ન થયું તો આપણું પહેલું ધ્યાન તેની ભૂલ પર, તેની કમી પર, તેને કરેલા નુકશાન પર, તેની નિષ્ફળતા પર જશે. આગળ ઉપર તેણે સફળતા પુર્વક પાર પાડેલ નવ કામ પર નહીં. આજે વ્યક્તિની આ નૈસર્ગિક વૃત્તિ બની ગઈ છે. તેને ટીકા કરવા તરફ પ્રેરે છે. વ્યક્તિની સતત આગળ રહેવાની વૃત્તિ તેમજ તેનો અહંકાર પણ વ્યક્તિને ટીકાખોર બનાવે છે. આવી વ્યક્તિ બીજાની સતત ટીકા કરી, તેને માનસિક રીતે તોડી પાડવાનો તેમજ હું જ સાચો છું, તે સિદ્ધ કરવાનો પ્રયાસ કરે છે.

ટીકા સંબંધોમાં કડવાશ ઉભી કરે છે. બેસ્ટ સેલર બુક “ હાઉ ટુ વીન ફ્રેન્ડ એન્ડ ઈન્ફલ્યુઅન્સ પીપલ ” માં તેના લેખક ડેલ કાર્નેગી ભારપૂર્વક જણાવે છે કે માનવીય સંબંધોની સ્વસ્થતા તેમજ સુસંવાદીતા માટે ટીકાથી દુર રહો. બાબા પણ વારંવાર કહે છે કે, નકારાત્મક દષ્ટિકોણ કે અભિગમને છોડો, દરેક વ્યક્તિનું તેમજ પરિસ્થિતિનું સકારાત્મક મૂલ્યાંકન કરો. દરેક વ્યક્તિના પાર્ટને, સાક્ષીદષ્ટા બની, જોવાની ક્ષમતા કેળવો અને ટીકા કરવાથી દુર રહો. અત્યારે કોઈ વ્યક્તિ સંપૂર્ણ નથી. માણસ માત્ર ભૂલને પાત્ર, માફ કરો અને ભૂલી જાવો. ટીકા કરવાના મુદ્દાઓને બદલે કદર કરવાના મુદ્દા શોધી કાઢો અને કદર કરો.

જેટલું ટીકા નહીં કરવી મહત્વનું છે તેટલું જ જો કોઈ આપણી અયોગ્ય ટીકા કરે તો તેનાથી વિચલીત ન થવું મહત્વનું છે. ભગવાન બુદ્ધના દષ્ટાંતને યાદ કરી લઈએ. એક સમયે ભગવાન બુદ્ધ ધ્યાનસ્થ હતા ત્યારે એક વ્યક્તિ આવીને તેમની ટીકા કરવા લાગ્યો તેમને ગોળો આપવા લાગ્યો, પરંતુ ભગવાન બુદ્ધના ચહેરાનાં ભાવમાં કોઈ ફેરફાર થયો નહીં, પહેલાની જેમજ શાંત, હર્ષિત મુદ્દામાં બેસી રહ્યાં. અંતે તે વ્યક્તિએ થાકીને ગાળો આપવાનું બંધ કર્યું અને પૂછ્યું કે મારી ટીકા તેમજ ગાળોની તમારા પર કોઈ જ અસર ન થઈ. બુદ્ધે જવાબ આપ્યો પ્રિય વત્સ, તું જે કાંઈ બોલ્યો તેનો મેં

સ્વીકાર જ નથી કર્યો અને તે રીતે તારી ટીકા અને ગાળો તારી પાસે જ રહી છે. તો પછી મારે શા માટે ખોટું લગાડવું જોઈએ ? અયોગ્ય ટીકાનો સ્વીકાર ન કરો તેમજ નકારાત્મક ટીકા કરવાથી દુર રહો તો વ્યર્થ સંકલ્પો ઓછા થશે. આ દિશામાં પ્રયાસ કરવાથી મને ફાયદો થયો છે.

(૪) No Complaint : કોઈ ફરિયાદ નહીં.

વર્તમાન સમયે દરેક વ્યક્તિ કોઈ ન કોઈ વ્યક્તિ માટે કે કોઈ બાબત અંગે મનમાં ફરિયાદ લઈને જ ફરતો હોય છે. ફરિયાદ કરવી તે માનવીના મનની એક સામાન્ય આદત બની ગઈ છે. આવી વ્યક્તિ અનેક વ્યર્થ સંકલ્પોથી ઘેરાયેલો રહે છે અને મન તેનું અશાંત રહે છે, ફરિયાદનો ભાવ ઉત્પન્ન થવાના અનેક કારણોનું ઈશ્વરીય જ્ઞાનની યોગ્ય સમજ દ્વારા જો નિવારણ કરવામાં આવે તો વ્યક્તિ કોઈના પ્રત્યે ઉત્પન્ન થતા ફરિયાદના ભાવથી દુર રહી શકે છે. તેના વ્યર્થ સંકલ્પોમાં ચોક્કસ ઘટાડો થશે.

કોઈના માટે ફરિયાદ કરવાના કારણોમાં નીચેના કેટલાંક કારણો મુખ્ય છે.

- વ્યક્તિ, વ્યક્તિઓ અથવા પરિસ્થિતિથી અસંતોષ.
- પોતાની મહેચ્છાઓની અપૂર્તી માટે અન્યને જવાબદાર ગણવાની વૃત્તિ.
- અન્ય પાસે રાખેલી અપેક્ષાઓની અપૂર્તિ.
- કોઈ વ્યક્તિ દ્વારા અથવા પરિસ્થિતિ અથવા કોઈ ઘટના દ્વારા તમને થયેલું શારિરીક, માનસિક, આર્થિક, સામાજિક કે અન્ય નુકશાન.
- લોભ, મોહ, અહંકાર, દ્વેષ, ઈર્ષ્યા જેવા વિકારોનો પ્રભાવ.

ફરિયાદ લઈને ફરતા વ્યક્તિની ભાષા પણ કાંઈક આવી હોય છે. જવા દોને કોઈને સેસન્સ જ ક્યાં છે ? - મારૂ સાંભળે છે જ કોણ ? - મારૂ ક્યાં માને છે ? - આજે તો ખુબજ ઠંડી છે કે ગરમી ? - આજે તો મને હેરાન-પરેશાન કરી નાખ્યો - ભગવાન આવે તો પણ આ બધું સુધરે તેમ નથી. - જવા દો તે તો છે જ વિચિત્ર, વગેરે.

સતત આવા વિચારોથી ગ્રસ્ત વ્યક્તિ કેવી રીતે વ્યર્થ સંકલ્પોથી મુક્ત રહી શકે ? ઉપરોક્ત કારણોના નિવારણ માટે મુખ્યત્વે જરૂરી છે :-

- દરેક વ્યક્તિ, પરિસ્થિતિ કે ઘટના પ્રત્યે સકારાત્મક દૃષ્ટિકોણ અથવા અભિગમ.
- સંતુષ્ટતા, સહનશિલતા, ધીરજ, નિર્ભયતા, સહાનુભૂતિ જેવા દિવ્યગુણો કે શક્તિઓની ધારણા.
- સમભાવ, બંધુત્વભાવ, સાક્ષીભાવ કેળવવો.
- વિશ્વનાટકના પાયાના સિદ્ધાંતોની સમજ જેમાં કર્મના સિદ્ધાંતની સમજ મુખ્ય છે.

બાબાએ આપેલા જીવ, જગત અને જગદીશ અંગેના જ્ઞાનની સ્પષ્ટ સમજ તેમજ રાજયોગના ધ્યેયપૂર્ણ સતત અભ્યાસથી ઉપરોક્ત બાબતોને ધારણ કરવી સરળ છે. બાબા પોતાની વાણીઓમાં સંતુષ્ટમણિ બનવાની, સહનશીલ બનવાની, સમભાવ - શુભભાવ રાખવાની, વિકારોથી દુર રહેવાની, કોઈની પાસે કોઈ અપેક્ષા નહીં રાખવાની, સાક્ષીદૃષ્ટા બની ડ્રામાના દરેક સીનને જોવાની સતત વાત કરે છે. ફરિયાદ અંગે બાબાએ વારંવાર આપણને સમજાવ્યું છે કે, બાળકો તમે ફરિયાદ ન કરો પણ મને ફરી ફરી યાદ કરો.

ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાન પર લઈ તે દિશામાં થોડો પુરુષાર્થ કર્યો તો મેં મારા વ્યર્થ સંકલ્પોની માત્રમાં ઘટાડો અનુભવ્યો.

(૫) No Correction : અન્યને સુધારવાની ટકોરથી દુર રહેવું.

કોઈની સુધારણ માટે સદ્ભાવના રાખવી તેને સુધરવા માટે સકારાત્મક અભિગમ રાખી તેને માર્ગદર્શન આપવું - પ્રોત્સાહિત કરવો ખોટું નથી પરંતુ પોતાની ચિંતા કર્યા વગર સતત બીજાને નીચો દેખાડી તેને સુધરવા માટે ટકોર કર્યા કરવી, તે કેટલું યોગ્ય છે ? યોગ્ય બાબતે , યોગ્ય હેતુથી, યોગ્ય ભાવનાથી, યોગ્ય સમયે, યોગ્ય રીતે આપેલું કરેકશન યોગ્ય હોઈ શકે છે.

બાબાનો સ્પષ્ટ શબ્દોમાં કહે છે બીજાને સુધારવાની ચિંતા છોડી સ્વયં ને સુધારવાની ચિંતા કરો, તમે બદલાશો તો વિશ્વ જરૂર બદલાશે. ખુદ બદલકે દિખાના છે. વાણીથી નહીં પણ આપણા સકારાત્મક વ્યવહાર, વર્તન, વૃત્તિ, દૃષ્ટિથી બીજાને પ્રભાવિત કરી બીજાને સુધરવાની પ્રેરણા આપણે આપી શકીએ છીએ.

બાબાની ૧૯૭૫ ની વાણીમાં બાબાએ Questions, Quotations, and Corrections થી દુર રહેવાની વાત કરી છે તેમાં પણ Corrections બાબતમાં સ્પષ્ટ જણાવ્યું છે કે જે Corrections આપવામાં વ્યસ્ત છે તેનું Connection બાબા સાથે સંભવ નથી.

આ માટે દરેકના પાર્ટને સાક્ષીભાવથી જોવાથી ક્ષમતા કેળવવી જોઈએ, સ્વયં ઈશ્વર આખા વિશ્વને સુધારવા આવ્યો છે તો મારે વિશ્વ સુધારવાની ચિંતા છોડી દેવી જોઈએ. 'મીયાં ક્યો દુબલે ? સારે ગાંવ કી ફીકર.' કહેવત મને લાગુ ન થાય તેનું ધ્યાન ચોકકસ રાખવું જોઈએ.

-: ઓમ શાંતિ :-